

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 15.5.2019 г.
JOIN(2019) 9 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

ЕС и Централна Азия: нови възможности за по-силно партньорство

Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета

ЕС и Централна Азия: нови възможности за по-силно партньорство

ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз (ЕС) и петте държави от Централна Азия (Казахстан, Киргизката република, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан) имат дългогодишни **отношения, основани на засилени взаимни интереси.**

Благодарение на *Стратегията на ЕС за Централна Азия от 2007 г.*¹ сътрудничеството между ЕС и Централна Азия достигна до безпрецедентно равнище. **Стратегическото географско местоположение на Централна Азия на кръстопътя между Европа и Азия, нейният дял във вноса на енергия в ЕС и пазарният потенциал на седемдесет милиона жители, както и интересът на ЕС от наличието на регионална сигурност, превръщат Централна Азия във все по-важен партньор за ЕС.**

Някои от **последните събития в Централна Азия** спомогнаха допълнително за откриването на **нови възможности** за напредък в партньорството между ЕС и Централна Азия. **Процесите на реформа** в региона доведоха до призови за политическо признание и подкрепа за модернизацията от страна на ЕС. С оглед на **новия подем в регионалното сътрудничество**, доказателство за който е първата неформална среща на високо равнище на ръководителите на държавите от Централна Азия през март 2018 г. в Астана, опитът на ЕС в разработването на съвместни решения за общите предизвикателства става все по-уместен. Подновените усилия за насърчаване на **евро-азиатската свързаност** увеличиха интереса към подхода на ЕС по отношение на устойчивата свързаност. По-тясното сътрудничество между Централна Азия и **Афганистан** определя нови параметри на собствените усилия на ЕС за насърчаване на мира в страната. А новата амбиция, изразена от някои държави от Централна Азия, за по-активна роля в решаването на **глобалните и регионалните въпроси** увеличава потенциала за сътрудничество с ЕС по общите цели.

Ангажираността на ЕС в региона може да се гради върху **солидна основа**. Държавите от Централна Азия могат да имат доверие в ЕС като водещ донор и ангажиран партньор в техния процес на реформи и икономически преход, водещ поддръжник на интеграцията им в световната търговска система, източник на качествени инвестиции и на съвременни технологии и естествен поддръжник на техните усилия за регионално сътрудничество.

Настоящото съвместно съобщение има за цел да създаде **по-силно, модерно и неизключително партньорство с държавите от Централна Азия, така че регионът да се развива като устойчиво, по-издръжливо, проспериращо и тясно взаимносвързано икономическо и политическо пространство**. То ще се основава на поуките, извлечени от ангажимента на ЕС в региона, ще вземе предвид други релевантни стратегии, включително *Глобалната стратегия за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз*², *Новия европейски консенсус за развитие*³, *Стратегията на ЕС за свързване на Европа и Азия*⁴

¹ „ЕС и Централна Азия: стратегия за ново партньорство“, документ 10113/07 на Съвета от 31 май 2007 г.

² „Обща визия, общи действия: по-силна Европа. Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз“, юни 2016 г.

³ „Новият европейски консенсус за развитие, „Нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще“ (ОВ 2017/С 210/01, 30 юни 2017 г.).

и *Стратегията на ЕС относно Афганистан*⁵, и ще се ръководи от *Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие*⁶.

Стратегията на ЕС ще се съсредоточи върху **три взаимосвързани и взаимноподсилващи се приоритета:**

➤ **Партньорство за устойчивост**

ЕС ще си партнира с държавите от Централна Азия за предвиждането и справянето с предизвикателствата, засягащи техните социално-икономически цели и сигурност, и за повишаване на способността им за приемане на реформите и модернизацията. Той ще насърчава демокрацията, правата на човека и върховенството на закона, ще задълбочи сътрудничеството за изпълнение на поетите в Париж ангажименти във връзка с климата и за справяне с трансрегионалните предизвикателства в областта на околната среда, за да ги превърне във възможности, и ще засили сътрудничеството в областта на миграцията.

➤ **Партньорство за благоденствие**

ЕС ще си партнира с държавите от Централна Азия за отключването на техния значителен потенциал за растеж чрез насърчаване на развитието на конкурентоспособен частен сектор и насърчаване на стабилна и отворена инвестиционна среда. Той ще си сътрудничи с тях за развитието на уменията, научните изследвания и иновациите, като обръща специално внимание на младежта. Той ще работи за преодоляване на структурните ограничения пред вътрешнорегионалната търговия и инвестициите, ще подкрепя присъединяването на останалите държави от Централна Азия към Световната търговска организация (СТО) и ще насърчава устойчивата свързаност.

➤ **По-добра съвместна работа**

ЕС ще работи заедно с държавите от Централна Азия за укрепване на структурата на партньорството, като активизира политическия диалог и създаде възможност за участие на гражданското общество. Няма да отслабне ангажиментът, който ЕС като водещ партньор за развитие има към региона. Той ще активизира публичната дипломация, за да подчертае ползите от партньорството за региона и неговите граждани.

Зачитайки стремежите и интересите на всеки от своите партньори от Централна Азия и имайки съзнанието за необходимостта да се разграничава конкретното положение на отделните държави, ЕС ще се стреми да задълбочи ангажимента си към тези държави от Централна Азия, които желаят и могат да активизират отношенията си с него. ЕС ще се стреми да работи с третите държави и международните организации, когато такова по-широко участие би допринесло за постигането на общите цели на ЕС и на настоящата стратегия. **Двустранните засилени споразумения за партньорство и сътрудничество от ново поколение**, които ЕС вече е сключил и може да сключи с отделни държави от Централна Азия⁷, ще продължат да

⁴ „Свързването на Европа и Азия — основни елементи за стратегия на ЕС“ — Заключение на Съвета, 13097/18 от 15 октомври 2018 г.

⁵ „Афганистан“ — Заключение на Съвета, 13098/17 от 16 октомври 2017 г.

⁶ „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, резолюция приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г.

⁷ ЕС е подписал засилено споразумение за партньорство и сътрудничество с Казахстан. Понастоящем се водят преговори за засилено споразумение за партньорство и сътрудничество с Киргизстан и Узбекистан. Таджикистан изрази интерес да започне преговори за засилено споразумение за партньорство и сътрудничество. Засилените споразумения за партньорство и сътрудничество създават

бъдат крайъгълен камък на ангажимента на ЕС. Настоящото съвместно съобщение има за цел да **мобилизира широк набор от политики и инструменти на ЕС**, които ще бъдат използвани, за да бъде изведено партньорството между ЕС и Централна Азия на следващото ниво, а също така ще **ръководи програмирането** на сътрудничеството и помощта на ЕС за развитие.

Хоризонтален приоритет: Инвестиране в регионалното сътрудничество в рамките на Централна Азия

ЕС има значителен интерес от това Централна Азия да се развива като регион на сътрудничество и свързаност, основани на правила, а не като регион на конкуренция и съперничество. ЕС е решен да инвестира в новите възможности и нарастващия потенциал за сътрудничество в рамките на региона и с региона като цяло.

Регионалното сътрудничество следва да позволи на държавите от Централна Азия по-добре да управляват своята взаимозависимост, да предприемат действия във връзка с уязвимостта си и общите си опасения, да разгърнат потенциала си за икономически растеж, да увеличат влиянието си в международните отношения и да запазят своята независимост и идентичност. Въпреки че самите централноазиатци трябва да намерят начини за насърчаване на доброволните форми на регионално сътрудничество със собствено темпо, ЕС ще **подкрепи тези процеси** въз основа на собствения си опит от ползите, които могат да донесат механизмите за интеграция и по-голямата свързаност.

Диалозите между ЕС и Централна Азия и финансираните от ЕС регионални програми ще допринесат за насърчаване на съвместните решения на регионално равнище в области като околната среда, водите, изменението на климата и устойчивата енергия; образованието; върховенството на закона; устойчивата свързаност; политика в областта на наркотиците; сигурността и предотвратяването на радикализацията; управлението на границите и вътрешнорегионалното улесняване на търговията.

Когато това е полезно за ЕС и Централна Азия и в зависимост от въпросите, диалогът и програмите за сътрудничество с държавите от Централна Азия биха могли да обхванат **съседни държави**, като например държави от **Източното партньорство**, Афганистан и други. Централна Азия и **Афганистан** придобиват все по-голямо значение един за друг, като се имат предвид общите им интереси в областта на сигурността и стабилността, управлението на водите и изграждането на ефективни връзки за свързаност. Следователно интегрирането на Афганистан, когато е възможно, в съответните срещи за диалог между ЕС и Централна Азия и регионалните програми и подкрепата за повече проекти за тристранно сътрудничество с партньори от Афганистан и Централна Азия ще продължат да бъдат приоритет.

1. ПАРТНЬОРСТВО ЗА УСТОЙЧИВОСТ

От стратегически интерес за ЕС е подсилването на устойчивостта на Централна Азия, на държавите в региона и на техните общества. Това изисква укрепване на тяхната способност да предвиждат и да устояват на външен и вътрешен натиск, да приемат реформите и да се справят с предизвикателствата, произтичащи от глобализацията, бързото нарастване на населението, изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, натиска върху

рамка, която не изключва участието в други съществуващи инициативи за сътрудничество, като споразуменията за свободна търговия и Евразийския икономически съюз, на който Казахстан и Киргизстан са членове.

водните и енергийните ресурси, трудовата миграция и новите заплахи за сигурността. Като се имат предвид значителните различия между държавите от Централна Азия в етапите и моделите на тяхното социално-икономическо развитие, ЕС ще се концентрира върху най-уязвимите сфери, като се опира на съществуващите силни страни и съсредоточи усилията си върху областите, в които може да промени нещата. Насърчаването на подходящи възможности за все по-свързаното и имащо стремежи младо население на Централна Азия и овластяването на жените и момичетата ще останат основни приоритети за ЕС.

1.1. Насърчаване на демокрацията, правата на човека и върховенството на закона

Консолидирането на демократичните институции, овластяването на гражданите и създаването на по-приобщаващи политически и икономически управленски структури, насърчаването на върховенството на закона, засилването на отчетността на публичните институции и гарантирането на зачитането на правата на човека са основни предпоставки за успеха на устойчивото развитие на Централна Азия. Следователно зачитането на правата на човека ще продължи да бъде съществен елемент от двустранните отношения на ЕС с държавите от региона.

ЕС ще продължи да насърчава **зачитането на правата на човека в съответствие с международните стандарти**, с акцент върху свободата на изразяване (включително медийния плурализъм), свободата на сдружаване, правата на жените, правата на децата, правата на малцинствата и борбата с дискриминацията, както и предотвратяването и премахването на изтезанията. ЕС ще се стреми също така към изграждане на партньорства, например в контекста на *инициативата „Добри истории за правата на човека“*.

ЕС ще насърчава държавите от Централна Азия да **си сътрудничат по-усилено с органите, които наблюдават спазването на договорите на ООН, агенциите и специалните процедури на ООН**. Той ще насърчава сътрудничеството в рамките на **многостранните форуми за правата на човека**, като *Съвета на ООН по правата на човека* и *Третия комитет на Общото събрание на ООН*. Той ще съдейства за ратифицирането и прилагането на основните международни конвенции и резолюции в областта на правата на човека и на основните трудови стандарти, като за целта използва *специалния насърчителен режим за устойчиво развитие и добро управление (ОСП+)* за отговарящите на условията държави в региона. Опитът на държавите — членки на ЕС, с правните изменения, които са необходими за присъединяване към Римския статут на *Международния наказателен съд*, би могъл да бъде полезен за държавите от Централна Азия.

Участието на гражданското общество в процеса на вземане на решения в публичния сектор ще изиграе решаваща роля за гарантиране на устойчивостта на процесите на модернизация, протичащи в Централна Азия. ЕС ще насърчава създаването на благоприятна правна и политическа среда за гражданското общество, която да позволява на защитниците на правата на човека, журналистите и независимите профсъюзни дейци и организациите на работодателите да работят свободно и безопасно. Той ще насърчава диалога и сътрудничеството между гражданското общество и администрациите на всички равнища.

ЕС ще увеличи усилията си за насърчаване на **демократията, върховенството на закона и доброто управление**, които са необходими, за да станат публичните институции по-отзивчиви и по-отговорни пред своите граждани, както и с цел привличане на чуждестранни инвестиции. Няма да отслабне ангажиментът на ЕС в насърчаването на честни и прозрачни изборителни процеси. Той ще засили правното и съдебното сътрудничество, включително със Съвета на

Европа, с цел насърчаване на независимостта и ефикасността на правосъдните системи. Тъй като **корупцията** продължава да бъде широко разпространено опасение в региона, ЕС ще предостави експертен опит на държавите, които желаят да направят необходимите промени в своето законодателство и административни системи и да укрепят независимите си надзорни институции.

Като се има предвид положителното вторично въздействие в редица области — от борбата с радикализацията до развитието на частния сектор — на **равенството между половете и овластяването на жените и момичетата**, чийто потенциал за участие в социалния, икономическия и политическия живот остава до голяма степен неизползван в региона, ЕС ще ги насърчава, включително чрез включването на *Програмата на ООН за жените, мира и сигурността* в съответните аспекти на сътрудничеството на ЕС. *Инициативата Spotlight*⁸ може да играе важна роля в това отношение.

Насърчаването на достойния труд и зачитането на международните трудови стандарти ще продължат да бъдат приоритет. ЕС ще спомогне за консолидиране на постигнатия през последните години напредък по отношение на спазването на основните конвенции на *Международната организация на труда (МОТ)* и ще насърчи ратифицирането и прилагането на конвенциите на МОТ относно инспекциите по труда, здравословните и безопасни условия на труд и условията на труд. ЕС ще насърчава спазването на *Ръководните принципи на ООН относно бизнеса и правата на човека*.

Сътрудничеството с *Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ)*⁹, включително на местно равнище, ще бъде от ключово значение в това отношение. ЕС ще насърчава приемането и прилагането на принципите и ангажиментите на ОССЕ, ще засили сътрудничеството с автономните институции, *Службата на ОССЕ за демократични институции и права на човека*, върховния комисар по националните малцинства и представителя по въпросите на свободата на медиите и ще насърчава държавите от Централна Азия да засилят собствения си ангажимент към ОССЕ и да подкрепят нейните мисии на място в региона.

Накрая, ЕС ще засили сътрудничеството с *Организацията за икономическо сътрудничество и развитие* и с МОТ с цел насърчаване на стабилна бизнес среда и на програмата за достоен труд.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

- *Използване на регионални програми с цел подкрепа на обмена на опит между ЕС и Централна Азия, сред самите централноазиатци и с държавите от Източното партньорство в областта на правната и съдебната реформа, правата на човека, международните трудови стандарти, доброто управление, избирателната реформа и овластяването на жените*
- *Разработване на възможности за обучение в областта на правата на човека и уменията за застъпничество за активисти на гражданското общество и защитници на правата на човека и насърчаване на трансграничните контакти между тях в региона, както и с техните партньори в ЕС и държавите от Източното партньорство*
- *Установяване на диалог, посветен конкретно на трудовите стандарти и бизнеса и правата на човека*

⁸ Инициативата Spotlight е съвместна инициатива на ЕС и ООН, която има за цел премахване на насилието спрямо жените и момичетата.

⁹ Всички държави от Централна Азия членуват в ОССЕ.

1.2. Засилване на сътрудничеството в областта на управлението на границите, миграцията и мобилността и в преодоляването на общите предизвикателства пред сигурността

ЕС и Централна Азия са дългогодишни партньори в областта на сигурността. Редовните срещи в рамките на **диалога на високо равнище между ЕС и Централна Азия в областта на политиката и сигурността** дават възможност за обмен на мнения относно по-широкообхватни предизвикателства пред сигурността и ефективни действия в съответните политики, които могат да бъдат предприети във връзка с тях. ЕС ще насърчава **интегриран подход** към сътрудничеството в областта на сигурността с региона и ще засили сътрудничеството с цел справяне с основните първопричини за несигурността, като бедността, социалното изключване и маргинализацията, ограниченото политическо участие, институционалните слабости, корупцията и лошото управление на природните ресурси. За да допринесе за устойчивата сигурност на хората, ЕС ще се стреми да взаимодейства с държавите от Централна Азия в **сектора на сигурността** и ще разгледа възможността за сътрудничество, насочено към насърчаване на отчетността в него и ефективното му реформиране.

Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда са потенциални умножаващи заплахите фактори. Ето защо ЕС ще продължи да интегрира връзката между околната среда, климата и сигурността в политическия си диалог, предотвратяването на конфликти, действията за развитието и хуманитарните действия и стратегиите за намаляване на риска от бедствия навсякъде в Централна Азия.

Тероризмът и насилническият екстремизъм продължават да бъдат предизвикателство както в ЕС, така и в Централна Азия. Сътрудничеството с цел предотвратяване на насилническият екстремизъм, радикализацията и финансирането на тероризма и с цел разглеждане на въпроса за връщането на бойците терористи ще продължи да бъде приоритет на партньорството и ще бъде развито, благодарение на новосъздадената длъжност на експерт на ЕС по сигурността и борбата с тероризма с регионална компетентност за Централна Азия, в сътрудничество с гражданското общество и като се обръща постоянно внимание на правата на човека. ЕС ще насърчава обмена на добри практики за предотвратяване на насилническият екстремизъм, включително за изследване на неговите движещи сили, превантивни мерки и отправяне на послания, противодействащи на пропагандата. Той ще се стреми да подсили устойчивостта на местните общности срещу насилническият екстремизъм, при същевременно зачитане на правата на човека и върховенството на закона и отчитане на аспектите, свързани с пола, в съответствие с *Плана за действие на ООН за предотвратяване на насилническият екстремизъм*.

Въз основа на поуките, извлечени от предишни програми в региона, ЕС ще засили сътрудничеството си с Централна Азия в областта на **модерното интегрирано управление на границите**, като разшири усилията за регионално сътрудничество във връзка с Афганистан. ЕС ще търси допълнителни начини за засилване на сътрудничеството с региона в **борбата с организираната престъпност, контрабандата на мигранти, трафика на хора и трафика на наркотици**. ЕС ще продължи да сътрудничи при разработването на интегрирани и балансирани политики в областта на наркотиците.

С цел да се подобри управлението на миграцията и мобилността в рамките на централноазиатския регион и да се създадат условия за засилени междуличностни контакти между гражданите на държавите от Централна Азия и тези на ЕС и на други държави партньори, фокусът на засиленото сътрудничество ще бъде **справянето с незаконната**

миграция при пълно зачитане на правата на човека. Това ще означава сътрудничество в управлението на границите, обратното приемане на незаконните мигранти, реинтеграцията на завърналите се лица и преодоляването на **първопричините за незаконната миграция** чрез насърчаване на професионалното обучение, достойните условия на труд и качествените работни места у дома, подкрепа за законните канали за миграция и установяване на ефективно законодателство и системи за подпомагане на жертвите на трафик на хора и на лицата, нуждаещи се от международна закрила.

За тази цел ЕС ще насърчи държавите от Централна Азия да **разработят национални политики в областта на миграцията**, да **си сътрудничат на регионално равнище** и да **си сътрудничат в областта на многостранното управление на мобилността и миграцията**, като следват ръководните принципи на Организацията на обединените нации. Успоредно с това ЕС ще задълбочи своя двустранен диалог и сътрудничеството си с държавите от Централна Азия в областта на миграцията и мобилността, по-специално в рамките на засилените споразумения за партньорство и сътрудничество.

ЕС ще работи с държавите от Централна Азия за насърчаване на отворено, свободно и сигурно **киберпространство** и за подобряване на **киберсигурността**.

ЕС ще продължи да си сътрудничи с региона за **неразпространението на оръжия за масово унищожение, контрола на износа на изделия с двойна употреба и ядрената безопасност и сигурност**, като използва пълноценно възможностите на *Центъра в Централна Азия за високи постижения за намаляване на риска от химични, биологични, радиологични и ядрени материали*. Той ще започне по-задълбочен диалог с държавите от Централна Азия относно **управлението на кризите и поддържането на мира**.

В интерес на ЕС е също така да продължи да наблюдава развитието на структурите за регионална сигурност, като например **Шанхайската организация за сътрудничество** и **Организацията на Договора за колективна сигурност**.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

- *Използване на диалога на високо равнище между ЕС и Централна Азия в областта на политиката и сигурността и на новосъздадената длъжност на експерт на ЕС по сигурността и борбата с тероризма с регионална компетентност за Централна Азия с цел засилване на практическото сътрудничество в рамките на по-широкообхватните действия в областта на сигурността, включително реформата и управлението на сектора на сигурността, хибридните заплахи и връзката между водите и сигурността*
- *Провеждане на ad hoc срещи между ЕС и Централна Азия на равнище експерти по въпросите на предотвратяването на насилническият екстремизъм и борбата с тероризма с цел насърчаване на споделянето на най-добри практики и засилване на трансграничното сътрудничество в съответствие с приложимите международни ангажименти*
- *Активизиране на сътрудничеството и полезните взаимодействия с ОССЕ във връзка с предотвратяването и противодействието на транснационалните заплахи в Централна Азия*
- *Продължаване на сътрудничеството по отношение на политиката в областта на наркотиците с цел допълнително укрепване на националните политики за намаляване на търсенето на наркотици и справяне с незаконното предлагане на наркотици и свързаната с тях организирана престъпност*
- *Обмен на експертен опит в областта на киберсигурността и хибридните заплахи, включително възможността за Централна Азия да участва в съвместното*

идентифициране на хибридни заплахи като част от проучването на ЕС на хибридните заплахи

- Засилване на сътрудничеството в областта на модерното интегрирано управление на границите въз основа на дългогодишното сътрудничество между ЕС и Централна Азия и ЕС и Афганистан
- Задълбочаване на диалога и сътрудничеството в областта на миграцията и мобилността в рамките на засилените споразумения за партньорство и сътрудничество и на Организацията на обединените нации

1.3. Подобряване на устойчивостта на околната среда, климата и водите

Централна Азия е изправена пред все по-сериозни екологични предизвикателства. Комбинираното въздействие от изменението на климата, което започна да намалява притока на вода поради смалването на ледниците, които захранват реките в Централна Азия, и от бързото нарастване на населението ще изостри някои от екологичните проблеми на региона, което може да се отрази на икономическото развитие, сигурността и миграцията.

ЕС може да помогне на региона да превърне тези предизвикателства във възможности. Тъй като тези предизвикателства са трансгранични по характер и изискват наличието на взаимно доверие и съвместни решения, ЕС ще продължи да следва **регионален подход** към сътрудничеството в областта на околната среда, водите и изменението на климата.

ЕС ще си сътрудничи със своите партньори от Централна Азия по изпълнението на **Парижкото споразумение относно изменението на климата**¹⁰ и *национално определените приноси* чрез конкретни мерки, насочени към смекчаване на изменението на климата, адаптиране и намаляване на риска от бедствия.

ЕС ще подкрепя държавите от Централна Азия за приемането на високи екологични стандарти и ще ги насърчава да се откажат от линейните модели на производство и да преминат към **кръгова икономика**, в която стойността на продуктите се задържа възможно най-дълго, енергията и ефективността на ресурсите се увеличават, а отпадъците и емисиите на въглерод и замърсители се свеждат до минимум. Такова преминаване към устойчиво потребление и производство може да донесе значителни ползи за човешкото здраве и качеството на живот, като същевременно спомага за насърчаване на икономическата диверсификация, създава нови бизнес възможности и стимулира икономическия растеж.

Като се основава на потенциала на региона в областта на слънчевата, вятърната и водноелектрическата енергия, ЕС ще насърчава в Централна Азия **реформите в сектора на енергетиката и прехода към нисковъглеродна икономика**. Предоставянето на достъп до технологиите и експертния опит на ЕС **в областта на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност** и предоставянето на съвети във връзка с регулаторните реформи следва да допринесат за укрепване на енергийната устойчивост на региона, като спомогнат за постигането на неговите цели в областта на климата и за създаването на работни места и на бизнес възможности и за двете страни.

ЕС също така ще насърчава **по-доброто управление в областта на околната среда** и ще подкрепя изграждането на капацитет у държавите от Централна Азия за включване на въпросите, свързани с околната среда, в други политики и в процеса на вземане на решения в

¹⁰ Подписано на 12 декември 2015 г.

публичния сектор, особено чрез подходящи оценки на въздействието върху околната среда. ЕС ще насърчава екологичната устойчивост на инвестициите в инфраструктура за свързаност и присъединяването на всички държави от Централна Азия към регионалните и световните многостранни споразумения в областта на околната среда.

Обменът на опит в **устойчивото управление на природните ресурси, опазването на биологичното разнообразие и екологичния туризъм** може да спомогне за постигането на широк набор от цели, като например развитието на селските райони, опазването на екосистемите и повишаването на осведомеността за околната среда.

В съответствие със *заклученията на Съвета на ЕС относно дипломацията в областта на водите*¹¹ насърчаването на **регионална програма за водите, мира и просперитета** ще продължи да бъде основен приоритет в региона. ЕС ще продължи да насърчава намирането на взаимноприемливи решения за подобряване на регионалното сътрудничество в областта на справедливото управление на трансграничните водни ресурси, в съгласие със съответните агенции на ООН и другите партньори. Той ще насърчава присъединяването към *Конвенцията за водите на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации*¹² и нейното прилагане, сътрудничеството около **Аралско море** и прилагането на **Споразумението за правния статут на Каспийско море**¹³.

ЕС ще продължи да насърчава сътрудничеството с региона, включително чрез обучението на експерти, да насърчава **интегрираното управление на водните ресурси**, намаляването на отпадъчните води, подобряването на качеството на водите и модернизирането на инфраструктурата и да насърчава използването на модерни системи за напояване в селското стопанство.

Тъй като регионът е силно изложен на природни и причинени от човека бедствия, ЕС ще подкрепя националните и регионалните усилия за нови политики и законодателство в областта на **намаляването на риска от бедствия**. Освен това ЕС ще предостави своя експертен опит в областта на гражданската защита и реакцията при извънредни ситуации, за да насърчи по-структурен подход с регионално измерение към устойчивостта и подготвеността.

ЕС ще продължи да сътрудничи, като подкрепя мерките за възстановяване на околната среда с цел справяне с **наследството от токсични химически и радиоактивни отпадъци** от уранодобивното минало на региона.

ЕС ще използва своите финансови инструменти, безвъзмездни средства и гаранции, по-специално тези, предоставяни от *Европейската инвестиционна банка* (ЕИБ), и в сътрудничество с *Европейската банка за възстановяване и развитие* (ЕБВР) и други многостранни банки за развитие, за да **мобилизира публичния и най-вече частния капитал за екологични проекти и екологично устойчиви икономически дейности**. Насърчаването на стабилна регулаторна уредба ще бъде от решаващо значение за привличането на частни инвестиции.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

➤ *Укрепване на междурегионалните и вътрешнорегионалните форуми и механизми за*

¹¹ „Дипломация в областта на водните ресурси“ —Заклучения на Съвета, 13991/18 от 19 ноември 2018 г.

¹² Конвенция за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера, съставена в Хелзинки на 17 март 1992 г.

¹³ Подписано на 12 август 2018 г. в Актау.

- *сътрудничество в областта на околната среда, водите и изменението на климата*
- *Развиване на обмена на опит и иновативното финансиране за насърчаване на енергията от възобновяеми източници*
- *Насърчаване на научното сътрудничество и научноизследователската дейност в областта на управлението на водите, както и на наличието на надеждни данни за климата и водите с отворен достъп, които могат да допринесат за формирането на ефективна политика*
- *Засилване на сътрудничеството с Регионалния център на ООН за превантивна дипломация в Централна Азия по въпросите на връзката между водите и сигурността*
- *Насърчаване на устойчивото управление на природните ресурси и екосистемите и изпълнение на Стратегическия план за биологичното разнообразие и бъдещата Глобална рамка за биологичното разнообразие за периода след 2020 г.*
- *Насърчаване на обмена на опит и сътрудничеството в областта на кръговата икономика, по-специално системите за устойчиво управление на отпадъците и борбата със замърсяването на въздуха*

2. ПАРТНЬОРСТВО ЗА БЛАГОДЕНСТВИЕ

Значителният потенциал за растеж и развитие на Централна Азия е свързан с нейното все по-важно стратегическо местоположение между Европа и Азия, големия брой млади хора¹⁴, високите равнища на грамотност и изобилието от природни ресурси. Същевременно в региона нараства разбирането за необходимостта от въвеждане на нови модели на икономическо развитие и от диверсифициране на икономиката, за да се отговори на предизвикателствата и възможностите, свързани с глобализацията. ЕС ще работи с държавите от Централна Азия, за да съдейства за постигането на трайни резултати. За тази цел е необходимо развитие на частния пазар, подобряване на инвестиционния климат, ускоряване на прехода към зелена и кръгова икономика, намаляване на социално-икономическите неравенства, инвестиране в човешки капитал и насърчаване на достойни условия на труд за всички, реализиране на потенциала за вътрешнорегионалната и междурегионалната търговия и насърчаване на устойчивата свързаност.

2.1. Консолидиране на партньорството за икономически реформи

ЕС е силно заинтересован да подкрепи трансформацията на икономиките на Централна Азия, които в момента са прекалено зависими от суровините или от износа на стоки с ниска добавена стойност¹⁵, както и от паричните преводи на мигрантите, в диверсифицирани и конкурентоспособни, стимулирани от частния сектор икономики, способни да създават работни места, да се интегрират в регионалните и световните вериги за създаване на стойност и да осигуряват еднакви условия на конкуренция и възможности за всички икономически оператори.

ЕС ще се стреми да насърчава **модели за по-устойчив и приобщаващ растеж** в региона. Икономическата реформа и модернизацията следва да донесат ползи за цялото общество и да допринесат за намаляване на неравенствата, както и на регионалните различия и разделението между градските и селските райони. Опитът на ЕС в областта на развитието на селските

¹⁴ Половината от населението в региона е на възраст под 20 години, като всяка година централноазиатските икономики трябва да поемат един милион нови участници на пазара на труда.

¹⁵ През 2018 г. въглеродородите и минералите представляваха почти 60 % от общия износ на региона.

райони, регионалната политика и политиката на сближаване ще бъде от особено значение за постигането на тази цел.

Развитието на **конкурентен частен сектор**, и по-специално на малките и средните предприятия (МСП), ще бъде приоритет в рамките на ангажимента на ЕС, като се има предвид ролята, която частният сектор може да играе в подкрепа на икономическия растеж, оправомощаването на жените, насърчаването на достойни условия на труд и борбата с бедността. ЕС ще насърчава развитието на капиталовите пазари и разширяването на достъпа до финансиране за МСП, стабилни регулаторни рамки и фискални политики, както и ефективни политики за борба с корупцията. Развитието на частния сектор ще продължи да бъде основен приоритет на *инвестиционния механизъм на ЕС за Централна Азия*.

Като водещ източник на частни инвестиции в световен мащаб ЕС е в особено добра позиция да засили диалога на стратегическо равнище с правителствата и представителите на бизнеса в региона, както и с международните финансови институции за насърчаване на **стабилна, прозрачна, отворена, недискриминационна и предвидима регулаторна среда и среда за развитие на политики** за европейските икономически оператори, които търгуват с Централна Азия или инвестират там.

Подкрепата за развитието на частния сектор и инвестициите следва да се съсредоточи приоритетно върху сектори, създаващи заетост и растеж, в които ЕС има **специфични експертни знания и сравнителни предимства**, като например сектора на селското стопанство и агробизнеса, околната среда и водите, енергетиката, транспорта и устойчивия туризъм.

В отношенията си с Централна Азия ЕС ще насърчава **диалога и сътрудничеството между предприятията**, в това число стартиращите предприятия и бизнес инкубаторите. Това ще спомогне за създаване на двустранни и регионални форуми за диалог и сътрудничество между предприятията, като например *европейските търговски камари* в държавите от Централна Азия. ЕС ще се стреми да включи сдруженията на работодателите и на работниците от Централна Азия в диалог по различни въпроси, като се започне от инвестиционния климат и се стигне до образованието, пригодността за заетост (включително на жените и момичетата) и реформата на пазара на труда.

Тъй като наличието на **висококачествени статистически данни** е предпоставка за разработването на ефикасни публични политики, ЕС ще продължи да работи за развитието на статистическите системи на държавите от Централна Азия.

Като част от своите редовни двустранни консултации с държавите от Централна Азия ЕС ще засили обмена и сътрудничеството във връзка с макроикономическите реформи, **финансовите, паричните и фискалните политики и управлението на публичните финанси**. Той ще насърчава стратегии за управление на дълга и вътрешни пазари на облигации и ще улеснява реформите на рамките за паричната политика и надзора на финансовата система.

Конкретните инициативи на ЕС в тази област следва да включват:

- *Насърчаване на подобряването на бизнес средата и на инвестиционната среда и подкрепа за развитието на частния сектор, по-специално на малките и средните предприятия, чрез диалог и сътрудничество между предприятията от ЕС и Централна Азия, секторен диалог и техническа помощ*
- *Насърчаване на проекти за побратимяване с цел обмен на ноу-хау и изграждане на капацитета на администрациите на държавите от Централна Азия в ключови аспекти на икономическите реформи*

2.2. Улесняване на търговията и инвестициите на вътрешнорегионално и междурегионално равнище

Трябва да се направи повече за преодоляването на структурните ограничения, които забавят разгръщането на потенциала за търговия и инвестиции между ЕС и Централна Азия¹⁶, за засилването на търговията¹⁷ и инвестициите на вътрешнорегионално равнище и за осигуряването на по-дълбока интеграция на Централна Азия в световната икономика.

ЕС ще продължи да насърчава и подкрепя **присъединяването към СТО** на всички държави от Централна Азия. Изпълнението на ангажиментите, поети в рамките на СТО, ще помогне на държавите от Централна Азия да отворят икономиките си и да укрепят конкурентоспособността си в международен план, да се включат в глобалните вериги за създаване на стойност и да участват в оформянето на глобалното икономическо управление. Създаването на еднакви условия на конкуренция и увеличаване на доверието на предприятията в региона ще включва насърчаване на присъединяването към *Споразумението за обществените поръчки (СОП)* на СТО.

Въз основа на опита си с механизми за регионална интеграция ЕС ще подкрепи усилията за улесняването на **търговията и инвестициите на вътрешнорегионално равнище в Централна Азия**, включително чрез обмен на опит и най-добри практики по отношение на премахването на нетарифните пречки пред търговията и насърчаване на нормативното сближаване и хармонизация, за които интеграцията в ръководената от *Международната организация по стандартизация* и от *Международната електротехническа комисия* международна система за стандартизация и солидна система за качество се оказва съществен градивен елемент.

ЕС ще използва програми в рамките на засилените споразумения за партньорство и сътрудничество и програми за техническо сътрудничество с цел насърчаване на **сближаването или съвместимостта с правилата на ЕС и техническите международни и европейски стандарти** и с цел **премахване на техническите пречки пред търговията**. Тези усилия ще допринесат за улесняването на реципрочен достъп до пазара и създаване на възможности за достъп до пазара за икономическите оператори в Централна Азия в световен мащаб, тъй като правилата и стандартите на ЕС са признати в целия свят. Засилването на диалога относно санитарните и фитосанитарните мерки, с които да се укрепят системите за безопасността на храните в държавите от Централна Азия, ще бъде от полза за потребителите и предприятията и ще улесни търговията с ЕС.

ЕС ще продължи да си сътрудничи с държавите от Централна Азия за подобряване на **реципрочния достъп до пазара за стоки и услуги**. ЕС ще увеличи усилията си за подпомагане на държавите бенефициери от Централна Азия за по-пълноценно използване на едностранния преференциален достъп до пазара на ЕС, предоставен от **ОСП** и **ОСП +**, който може да стимулира износа и икономическата диверсификация, както и да подобри трудовите стандарти

¹⁶ През 2018 г. ЕС беше сред първите пет търговски и инвестиционни партньори на всички държави от Централна Азия, но търговията с региона все още представляваше по-малко от един процент от цялата търговия на ЕС.

¹⁷ През 2018 г. вътрешнорегионалната търговия представляваше почти 5 % от общата търговия на региона.

и условията на труд и да допълни по подходящ начин засилените споразумения за сътрудничество и партньорство.

ЕС ще засили сътрудничеството си с държавите от Централна Азия, за да насърчи спазването на **международните митнически стандарти** на ЕС, на *Световната митническа организация* и на СТО с цел опростяване и хармонизиране на митническите процедури. ЕС ще укрепва сътрудничеството с региона за борба с незаконната търговия, трансграничните и данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и нарушенията на правата върху интелектуалната собственост. Той ще насърчава допълнително обмена на информация за засилване на борбата с изпирането на пари, корупцията и финансирането на тероризма.

Въз основа на своя опит ЕС ще продължи да насърчава използването и развитието на **географските означения** в централноазиатските държави, което може да им помогне да диверсифицират своите системи за селскостопанско производство с цел постигане на по-висока добавена стойност.

Конкретните инициативи на ЕС в тази област следва да включват:

- *Засилване на обмена на опит и най-добри практики по отношение на премахването на нетарифните пречки пред търговията и насърчаване на нормативното сближаване и хармонизация*
- *Оказване на подкрепа за присъединяване към СТО и СОП, включително посредством техническа помощ*
- *Засилване на диалога относно санитарните и фитосанитарните мерки за укрепване на системите за безопасност на храните*
- *Обмен на опит по отношение на стандартизацията и на качествената инфраструктура, за да се улесни вътрешнорегионалната търговия, и търговията с ЕС*
- *Насърчаване на опростяването и хармонизирането на митническите процедури и подпомагане на развитието на трансграничната електронна търговия*
- *Засилване на техническото сътрудничество за по-добро използване на едностранния преференциален достъп до пазара на ЕС, предоставен от ОСП и ОСП +*
- *Обмен на опит относно географските указания с цел подпомагане на диверсификацията на селскостопанското производство*

2.3. Насърчаване на устойчива свързаност

Развитието на **евро-азиатската свързаност** може да донесе значителни ползи за Централна Азия чрез подобряване на инфраструктурите, икономическа диверсификация и интеграция в регионалните и световните вериги за създаване на стойност. ЕС е заинтересован от разработването на функциониращи търговски коридори между Европа и Азия, както и от гарантирането на устойчиво развитие на свързаността по един открит, приобщаващ и основан на правила начин, благодарение на което се създават подходяща среда за устойчиви инвестиции и еднакви условия на конкуренция за предприятията в Централна Азия.

В съответствие със *Стратегията за свързване на Европа и Азия*¹⁸ и като използва съществуващите рамки за сътрудничество, ЕС ще установява, когато е подходящо, **партньорства за устойчива свързаност** с държави от Централна Азия, като следва пазарните принципи, гарантира прозрачност и се основава на международни стандарти.

¹⁸ „Свързването на Европа и Азия — основни елементи за стратегия на ЕС“ — Заключение на Съвета, 13097/18 от 15 октомври 2018 г.

Сътрудничеството в тази област следва да се съсредоточи основно върху **транспортни, енергийни и цифрови връзки, както и върху контактите между хората**. То ще спомогне за постигането на устойчиви ползи за Централна Азия, в допълнение към предимствата, свързани със статута им на държави на транзитно преминаване, и ще помогне на държавите от Централна Азия да постигнат целите за устойчиво развитие (ЦУР) и целите в областта на климата.

Съчетаването на европейските частни инвестиции с програмите на ЕС за регионално сътрудничество, които допринесоха за свързването на Европа със съседните ѝ държави и Централна Азия след началото на деветдесетте години, превърна ЕС във важен участник в насърчването на евро-азиатската свързаност. Подновяването на международните усилия в тази област, включително разширяването на *трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T)* към съседните на ЕС страни, инициативата *Един пояс, един път* на Китай и други инициативи, може да създаде значителни възможности за удовлетворяването на основни нужди на Централна Азия.

ЕС и държавите от Централна Азия ще засилят сътрудничеството и ще осигурят полезни взаимодействия при планирането на **транспортната свързаност** и при определянето на необходимите регулаторни рамки, включително за свързване на добре развитата рамка за TEN-T с мрежи в Централна Азия, включително през Южен Кавказ, и други регионални мрежи¹⁹. Целта е да се постигнат балансирани и устойчиви сухопътни транспортни връзки Изток-Запад и Север-Юг, именно въз основа на работата на *централноазиатското регионално икономическо сътрудничество*. С оглед постигне на тази цел ЕС би могъл да предложи техническа помощ и би могъл да допринесе за устойчивото развитие на инфраструктурата, както е уместно, за да помогне на своите партньори да планират транспортните си системи и да осигурят тяхната взаимосвързаност. ЕС ще допринесе за декарбонизацията на сухопътния транспорт чрез насърчване на **електрическата мобилност**, автомобилна или железопътна, и ще обръща надлежно внимание на развитието на **въздушния транспорт и гражданското въздухоплаване**, включително на въпросите, свързани с безопасността.

Освен това сътрудничеството между ЕС и Централна Азия в областта на **управлението на границите**, включително засиленото сътрудничество в областта на съвременното интегрирано управление на границите, както и насърчването на **съвместими митнически транзитни системи**, ще подкрепи усилията за разработване на свързаност в транспортния сектор.

ЕС ще продължи да работи за засилване на ролята на Централна Азия в приноса за **сигурността на енергийните доставки и диверсификацията на доставчиците, източниците и трасетата на ЕС**, включително като оцени възможността за изграждане на *Транскаспийския газопровод*. ЕС ще си сътрудничи с държавите от Централна Азия за насърчването на регулаторните рамки, технологиите и уменията, необходими за намаляване на разходите, за разработване на възобновяеми източници на енергия и на технологии за икономия на енергия, както и за мобилизиране на инвестиции чрез смесено финансиране и други финансови стимули. ЕС ще спомогне за модернизирването на разпределението на електроенергия чрез интелигентни и устойчиви децентрализирани мрежи и за **изграждането на междусистемни връзки между държавите** с цел насърчване на регионалната и междурегионалната търговия с електроенергия.

¹⁹ Държавите от Централна Азия ще бъдат консултирани във връзка със съвместното изследване за устойчиви железопътни всеобхватни транспортни коридори между Европа и Китай, както е определено в рамката на платформата за свързаност между ЕС и Китай.

ЕС и Централна Азия ще засилят сътрудничеството си в областта на **цифровата икономика**, акцентирайки върху насърчаването на достъпа до финансово достъпна, отворена и сигурна широколентова свързаност и до цифрова инфраструктура, включително върху приемането на необходимите регулаторни реформи; подкрепата за разработването и поддържането на мрежи с голям капацитет за научни изследвания и образование; насърчаването на цифровата грамотност и цифровите умения; насърчаването на цифровото предприемачество и създаването на работни места; и развитието на такива области като електронното управление и електронното образование. Предвид междусекторния характер на цифровизацията, тя ще бъде ключов аспект на сътрудничеството на ЕС с държавите от Централна Азия в области като интегрираното управление на границите, реформата на публичната администрация, търговията, транспорта и енергийната инфраструктура, както и подкрепата за МСП. ЕС ще засили обмена на опит в съответните форуми относно свободата на интернет и борбата с дезинформацията.

Сътрудничеството в областта на използването на услугите на *Галилео* за спътниково позициониране, навигация и измерване на времето би могло да улесни транспортната свързаност и да предостави приложения за енергийни и телекомуникационни мрежи.

ЕС ще работи в тясно сътрудничество с **трети държави, регионални организации и международните финансови институции** за насърчаване на устойчивостта и еднаквите условия на конкуренция в областта на свързаността с цел преследване на общите интереси на Централна Азия и ЕС. ЕС ще търси полезни взаимодействия с други ключови партньори, които участват в насърчаването на евро-азиатската свързаност, включително като част от *срещата „Азия—Европа“* (АСЕМ). Поемането на ангажимент от страна на ЕС за подкрепа на устойчиви проекти за свързване следва да допринесе за повишаването на цялостното качество на инвестиционните проекти от и на други участници в региона.

ЕС ще използва своите финансови инструменти, безвъзмездни средства и гаранции, както и заеми от ЕИБ, и ще работи с международни финансови институции и многостранни банки за развитие, по-специално за **мобилизирането на публични и в частност на частни капитали** за устойчиви проекти за свързаност в Централна Азия.

Конкретните инициативи на ЕС в тази област следва да включват:

- *Укрепване на двустранното и междурегионалното сътрудничество за гарантирането на ефективна устойчива свързаност*
- *Принос за развитието на транспортни коридори между ЕС и Централна Азия въз основа на разширяването на трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T)*
- *Засилване на двустранните диалози съгласно съществуващите меморандуми за разбирателство относно сътрудничество в областта на енергетиката и организиране по целесъобразност на ad hoc регионални конференции по въпросите на енергетиката*
- *Използване на иновативно финансиране и смесено финансиране с цел по-нататъшно насърчаване на „зелени“ инвестиции, по-специално в областта на енергията от възобновяеми източници и на енергийната ефективност*
- *Използване на инструменти на ЕС (например безвъзмездни средства, смесеното финансиране и гаранции), както и засилване на консултациите с международни финансови организации и други заинтересовани страни в подкрепа на устойчиви проекти за свързаност*

2.4. Инвестиране в младежта, образованието, иновациите и културата

Развитието на уменията ще бъде от ключово значение за конкурентоспособността и социалното сближаване в Централна Азия. Насърчаването на качествено образование, пригодност за

заетост и възможности за достойна работа за младите хора и жените от Централна Азия следва да помогне на региона да отговори на изискванията на бързо променящите се технологии и да осигури квалифицираната работна сила, необходима за постигане на икономическа диверсификация и привличане на чуждестранни инвеститори. Осигуряването на качествено образование и създаването на работни места, включително в селските райони и за жените и момичетата, ще продължи да бъде основна предпоставка за предотвратяване на емиграцията на квалифицирани работници, както и на радикализацията и насилническият екстремизъм.

ЕС ще подпомага междурегионалното и вътрешнорегионалното сътрудничество за изграждане на капацитет и за повишаване на **качеството на образованието, висшето образование и професионалното образование и обучение**. Той ще насърчава **полезните взаимодействия между образователните системи и пазара на труда**, както и **цифровото образование**.

ЕС може да използва програмата „Еразъм +“, за да съдейства на университетите в Централна Азия да се модернизират и да постигнат целите на **Болонския процес във връзка с висшето образование**, както и на **Торинските принципи във връзка с професионалното образование и обучение**. ЕС следва да се стреми да развие изучаването на **европеистика** в университетите в Централна Азия. Университетите на държавите — членки на ЕС, следва да бъдат насърчавани да установяват повече **партньорства и клонове** в централноазиатските университети, както и да развият **езиковото обучение** в региона.

ЕС ще проучи възможността за подпомагане на Централна Азия да разработи **регионално пространство за висше образование**, като се черпи от опита на *европейското пространство за висше образование* (ЕПВО). Това ще даде възможност на държавите от региона да модернизират своите системи за висше образование, да ги направят взаимносъвместими и същевременно да подобрят механизмите си за гарантиране на качеството на образованието и за признаване на образованието.

Заедно с *Европейската фондация за обучение* ЕС ще засили сътрудничеството в областта на **професионалното образование и обучение** с оглед насърчаване на пригодността за заетост на младите хора и на възрастните в перспективата на ученето през целия живот, за да се отговори на нуждите на променящите се икономики на Централна Азия и на европейските инвеститори в региона.

Сътрудничеството между ЕС и Централна Азия в областта на **научните изследвания и иновациите** може да помогне да бъдат по-ефективно преодолените предизвикателствата, пред които е изправен регионът, като същевременно се стимулират контактите между хората. Обменът на ноу-хау и на иновативни технологии при посрещането на предизвикателствата, свързани с климата, водата, околната среда, продоволствената сигурност и чистата и възобновяемата енергия, би спомогнал за развитието на регионалното сътрудничество чрез предоставяне на стабилни, надеждни и достъпни данни в полза на политиките. Засилването на сътрудничеството в областта на научните изследвания в селското стопанство, здравеопазването, екологично чистия транспорт и устойчивото градско развитие също ще бъде от взаимна полза. ЕС и университетите и научноизследователските организации в Централна Азия следва да продължат да насърчават мобилността на изследователите и обмена на служители, включително в рамките на *дейностите по програма „Мария Склодовска-Кюри“*.

В съответствие със *Стратегията относно културата в областта на външните отношения на ЕС*²⁰, както и въз основа на културното наследство на държавите от Централна Азия, намиращи се на „пътя на коприната“, ЕС ще развива **сътрудничеството в областта на културата** с региона с цел насърчаване на партньорствата, съвместните продукции и обмена в областта на културата и творчеството, междукултурния диалог и опазването на културното наследство. За тази цел ЕС ще засили работата с *Организацията за образование, наука и култура на Организацията на обединените нации* и с водещи европейски културни институции. Той ще насърчава мобилността на творци и културни дейци чрез обмен, обучения и творчески престои, като същевременно могат да бъдат насърчавани мобилността и обмена в областта на спорта.

ЕС ще подкрепя научните изследвания относно Централна Азия и отношенията между ЕС и Централна Азия и ще насърчава повече възможности за взаимодействие между **изследователи и участници в мозъчни тръстове** от ЕС и Централна Азия.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

- *Увеличаване на броя и разнообразяване на профила на централноазиатските бенефициери по програмите „Еразъм +“ и „Мария Склодовска-Кюри“*
- *Увеличаване на междурегионалното и вътрешнорегионалното сътрудничество за научни изследвания и иновации в областта на водите, храните и околната среда*
- *Насърчаване на вътрешнорегионалната и международната мобилност на студенти, служители и научни работници, както и на учащите се и на учителите в областта на професионалното образование и обучение*
- *Подпомагане на Централна Азия да разработи регионална схема за сътрудничество в духа на Европейското пространство за висше образование*
- *Установяване на диалог и насърчаване на обмена на най-добри практики в областта на пригодността за заетост на младите хора, овластяването на жените и политиките за заетост*
- *Насърчаване на по-силен диалог между ЕС и органите, бизнес организациите и социалните партньори в Централна Азия относно модернизирването на пазара на труда и недостига на умения*

3. ПО-ДОБРА СЪВМЕСТНА РАБОТА

ЕС ще се стреми да насърчава последователен подход към Централна Азия, като гарантира, че секторните политики допринасят за преодоляването на все по-взаимосвързаните предизвикателства. Новата стратегия на ЕС следва да се изпълнява съвместно от институциите и държавите — членки на ЕС, и следва да се създадат повече полезни взаимодействия между съответните им силни страни и ресурси.

3.1. Укрепване на архитектурата на партньорството и привличане на гражданското общество и на парламентите

Съществуващата институционална структура за междурегионален диалог се състои от **годишната среща на външните министри от ЕС и Централна Азия**, в рамките на която върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност/заместник-председател на Комисията, представлява ЕС, и годишния **диалог на високо равнище между ЕС и Централна Азия в областта на политиката и сигурността**, който се провежда на равнище заместник-министри.

²⁰ Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета „Към стратегия на ЕС за международните културни отношения“ (JOIN(2016) 29 final, 8 юни 2016 г.).

Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и заместник-председател на Комисията и министрите на външните работи от Централна Азия следва да провеждат и неформална среща, всеки път, когато това е необходимо, в допълнение към годишните *заседания на Общото събрание на ООН* (ОС на ООН), срещи на Съвета на министрите на ОССЕ и други международни срещи и конференции.

В допълнение към това може да бъде обмислена възможността за провеждане на *ad hoc срещи на висши служители* от ЕС и Централна Азия.

Институционалната рамка за двустранните отношения с държавите от Централна Азия ще се засили със сключването и влизането в сила на засилени споразумения за партньорство и сътрудничество, с редовни диалози по въпросите на правата на човека в допълнение към редовните срещи на равнище министри и на равнище висши служители.

Тъй като ЕС и Централна Азия имат едни и същ ангажимент към международното право и основания на правила световен ред, в основата на който стои ООН, ЕС ще засили **сътрудничеството в рамките на многостранни и регионални форуми**.

Като се има предвид конструктивната роля, която Европейският парламент играе в обогатяването на общата програма на партньорството между ЕС и Централна Азия, следва да бъде насърчен допълнителен **междупарламентарен диалог**, включително чрез редовни посещения. ЕС ще се стреми да организира повече **посещения на високо равнище в региона**.

Освен това ЕС ще увеличи усилията си за насърчаване на по-тясно взаимодействие с **гражданското общество, мозъчните тръстове, местните правителства, бизнес сектора, социалните партньори, културните организации, представителите на академичните среди и младите хора**. Консултациите с гражданското общество ще бъдат важен аспект на планирането на сътрудничеството на ЕС за развитие, което ще се стреми към укрепване на способността на гражданското общество да насърчава отчетността и прозрачността на управлението.

Годишната среща на министрите от ЕС и Централна Азия може да бъде допълнена чрез срещи на неформалния **„форум ЕС-Централна Азия“**, който обединява представители на гражданското общество, академичните среди и представители на мозъчни тръстове, както и служители от ЕС и Централна Азия. Тези срещи ще позволят на представителите на гражданското общество да допринасят за развитието на партньорството между ЕС и Централна Азия и ще повишат неговата видимост.

ЕС ще засили консултациите по въпроси, засягащи Централна Азия, с **единомислещи и други съответни партньори**, за да се развие взаимно разбиране и сътрудничество в области, в които интересите се сближават.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

- *Провеждане на ad hoc срещи на висши служители между редовните срещи в рамките на диалога на високо равнище между ЕС и Централна Азия в областта на политиката и сигурността и срещите на равнище министри*
- *Организиране на неофициални консултации на равнище министри в допълнение към ОС на ООН и разработване на общо разбиране и сближаване на позициите в рамките на ООН и други многостранни форуми*
- *Активизиране на консултациите по въпроси, засягащи Централна Азия, с трети партньори*

- *Допълнително ангажиране на гражданското общество в развитието на партньорство между ЕС и Централна Азия, включително чрез създаването на неформален „Форум ЕС-Централна Азия“*
- *Насърчаване на повече редовни междупарламентарни контакти и посещения*

3.2. *Сътрудничество за силно въздействие*

През последното десетилетие ЕС и неговите държави членки са водещ партньор за сътрудничество за развитие за Централна Азия²¹. ЕС ще продължи да използва наличните финансови инструменти за подкрепа на региона и ще съдейства за посрещане на предизвикателствата и увеличаване на възможностите за партньорството между ЕС и Централна Азия. **Новата стратегия на ЕС за Централна Азия** ще насочва сътрудничеството на ЕС с региона през следващите години. Изпълнението на ангажиментите по *Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие* ще бъде ключов елемент от участието на ЕС. **Диалогът с гражданското общество и местните органи** също ще допринесе за определянето на приоритетите на ЕС за Централна Азия. Ще са необходими **повече полезни взаимодействия с политиките на държавите членки по отношение на региона, включително сътрудничеството за развитие.**

Сътрудничеството за развитие само по себе си няма да позволи постигането на целите за устойчиво развитие и ще е необходимо то да бъде използвано като **катализатор за привличане на частен капитал за растеж**. ЕС следва да използва по възможно най-добрия начин своя по-широк набор от инструменти за подпомагане на развитието в региона, в т.ч. **новаторските начини на сътрудничество** като туининг и поставянето на по-силен акцент върху инвестициите. **Засилените споразумения за партньорство и сътрудничество** ще предоставят възможности за засилен политически диалог с държавите от Централна Азия в широк диапазон от сектори, които ще допринесат за постигането на целите за устойчиво развитие.

Сътрудничеството с **международните финансови институции** ще продължи да играе важна роля за привличането на публично и частно финансиране за устойчиво развитие в Централна Азия.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

- *Организиране на политически диалог между ЕС и Централна Азия в конкретни сектори и подкрепа на тези диалози с туининг дейности*
- *Засилване, при необходимост, на сътрудничеството с международните финансови институции*

3.3. *Повишаване на профила на партньорството*

С цел повишаване на видимостта на ЕС в Централна Азия, ЕС и неговите държави членки трябва да разработят по-динамична и по-добре насочена комуникационна стратегия, като представят аргументите в подкрепа на неговия ангажимент и наблегнат върху възможностите, които партньорството между ЕС и Централна Азия може да създаде за региона и за гражданите от този регион. Това ще изисква по-специално разработване на общи послания и откриване на

²¹ В рамките на бюджетния цикъл 2014—2020 г. ЕС отпусна 1,1 милиарда евро за сътрудничество за развитие с Централна Азия.

комуникационни възможности, включително чрез социални медии и други нови комуникационни технологии, насочени към вниманието на младите хора от региона, лицата, формиращи общественото мнение, инфлуенсърите в социалните медии, гражданското общество, академичните среди и медиите като цяло.

Конкретните инициативи в тази област следва да включват:

- *Разработване на по-систематични общи послания и засилване на използването на интернет порталите и социалните медии, за да се подчертаят осезаемите ползи от ангажимента на ЕС в региона*

Съветът и Европейският парламент се приканват да подкрепят подхода и действията, представени в настоящото съвместно съобщение.